

"Ruhsat-ı şer'îye olan kasr-ı namaz ve takdim tehir..." ifadesine göre, seferde farzları kısaltmadan kılabilir miyiz?

Evet, Üstadımızın bu ifadesinden, dört rekatlı farzları kısaltmadan aynen kılınabileceği anlaşılır.

Nisa suresi 101. ayetine ve Hz. Peygamber (asm)'in uygulamalarına dayanan fakihler, yolculukta dört rekatlı farz namazların ikişer rekat kılınmasının câiz olduğu hususunda icmâ etmişlerdir.

Şafii ve Hanbelilere göre ise, yolculukta namazları kısaltarak kılmak, muhayyer olmak üzere ruhsattır. Seferî kişi namazlarını kısaltarak da tam olarak da kılabilir. Ancak Hanbelîlere göre kısaltmak mutlak olarak tam kılmaktan daha faziletlidir. Çünkü, Hz. Peygamber (asv) ile dört halife bu şekilde yapmaya devam etmişlerdir.

Mâlikî fakihlerinin çoğunluğuna ve Hanefîler'e göre ise azîmettir; ancak Mâlikîlerin çoğunluğu kısaltarak kılmayı sünnet-i müekkede, **Hanefîler** yolcunun tercih hakkı bulunmayıp kısaltmasının vâcib olduğu kanaatindedir.

Bazı Hanefî fakihleri kısaltma hükmünü ruhsat diye nitelendirirken, bununla azîmet niteliğindeki iskat ruhsatını kastetmişlerdir. Onlara göre yolcunun dört rekatlı namazı bilerek kısaltmadan kılması mekruhtur. Fakat iki rekat kılıp teşehhüde bulduktan sonra, iki rekat daha kılsa farzı eda etmiş olur; selâmı geciktirmiş olmasından dolayı dinde tasvip edilmeyen bir iş yapmış olmakla birlikte, diğer iki rekat nâfile sayılır. Birinci teşehhüdü terketmiş veya ilk iki rek'atta kıraatte bulunmamışsa farzı eda etmiş sayılmaz.

Yine Hanefî mezhebine göre seferde iken kazâyâ kalan dört rek'atlı namazlar mukim olduğunda da ikişer rek'at kılınır.

Ayrıca Hanefîler dışında üç mezhep imamına göre, yolcuların öğlen ve ikindi namazını veya akşam ile yatsı namazını ikişer rekât olarak kısaltarak kılınmasına "**cem**", bir önceki namazı öne alınmasına "**takdim**" veya bir sonraki namazla birlikte kılınmasına da "**te'hir**" denilir.

Başka bir ifade ile, öğlen namazı ile birlikte ikindi namazını öne alınarak kılınan namaza "**cem-i takdim**", öğle namazını ikindiye bırakıp her iki namazı ikindi vaktinde kılmasına da "**cem-i tehir**" denilir. Akşam ve yatsı namazları için de aynı durum söz konusudur. **Yalnız sabah namazı cem edilemez.**

Hanefilere göre, Arafat dışında cem, takdim ve tehir yoktur.

İşte Üstad Bediüzzaman, seferilikle ilgili verdiği cevaptaki **“Ruhsat-ı şer’iye olan kasr-ı namaz ve takdim tehir”** ifadeleriyle kastettiği, seferi olanların dört rekatlı farz namazları ikişer rekat veya tam olarak, ayrıca namazları cem; takdim veya tehir şeklinde kılınabileceğidir.